

Datum: 2023-02-08  
Referens: Kurt Lindman  
Diarienummer: 0467/22

[m.remissvar@regeringskansliet.se](mailto:m.remissvar@regeringskansliet.se)

[m.ke@regeringskansliet.se](mailto:m.ke@regeringskansliet.se)

## **REMISS AV EU-KOMMISSIONENS FÖRSLAG TILL FÖRORDNING OM FÖRPACKNINGAR OCH FÖRPACKNINGSAVFALL (M2022/02243)**

### **Sammanfattning av synpunkter**

Renova noterar att lagstiftningen kommer som en förordning vilket innebär en tydligare rättskraft än det tidigare förpackningsdirektivet vilket är bra men också ökar kravet på konsekvensutredning av förslagen innan de beslutas. Förpackningar ett ständigt växande flöde och därför en viktig samhälls- och klimatfråga. Renova bedriver biobehandling, avfallsförbränning, insamling av källsorterade material och avfall samt eftersortering grovavfall. Renovas biobehandling och avfallsförbränning påverkas idag mycket negativt av att speciellt förpackningar av plast, när dessa anläggningar.

Renovas viktigaste synpunkter sammanfattas nedan:

- Bra att ansvaret till stor del läggs på de som har rådighet dvs tillverkare och de som bidrar till att sätta förpackningar på marknaden.
- Det är mycket bra att det finns krav på att använda konsumtionsavfall som råvara till förpackningar.
- Förslagen saknar helt krav på återvinningsprocessers materialeffektivitet • Ett utbyggt producentansvar är positivt då det på sikt borde leda till en mindre andel förpackningar i restavfall och brännbara avfall
- Omställningstakten för låg utifrån ett klimatperspektiv, det vore bättre om återvinningskraven börjar gälla 2026 i stället för 2030
- Renova ställer sig av flera skäl starkt negativt till komposterbara förpackningar.

### **Det är mycket bra att ansvaret läggs på dem som har rådighet**

De som producerar förpackningar ska vara de som löser frågan om återvinningen av materialen. Allt för länge har andra aktörer tvingats behandla och stå till svars för den negativa miljöpåverkan orsakad av producenternas förpackningar. Förpackningsbranschen, livsmedelsbranschen och detaljhandeln med flera har inte tagit sitt ansvar för en hållbar insamling och effektiv materialåtervinning. Det är positivt att förordningen innebär en tydlig skärpning av lagstiftningen kring designkrav, återvinning, användning av återvunnen råvara och återbruk.

Förslag som lägger ansvaret på förorenaren behövs då tillverkarna styr över produkternas utformning. Att designa förpackningarna så att det förenklar återvinningen borde vara självklart men så är det inte idag. Tar tillverkarna större hänsyn till återvinningsbarheten underlättas arbetet nedströms. Idag används starka signalfärger och laminat mm som gör att mekanisk återvinning genererar stora mängder rejekt eller osäljbara plastkvaliteter. En större förståelse för återvinningsbranschen behövs onekligen. De nya reglerna borde betyda att förutsättningarna för samarbete mellan förpackningsindustrin och återvinningsbranschen kommer att utvecklas.

### **Förpackningsavfall ska bli råvara till förpackningar**

I artikel 6 skrivs att förpackningar ska vara utformade så att de kan återvinnas. Det räcker inte, det måste också finnas en efterfrågan. Det är därför särskilt glädjande att EU kräver att förpackningar ska innehålla råvara från konsumtionsavfall och inte bara produktionsspill. Ska det vara intressant att sortera ut plast måste det finnas en fungerande avsättningsmarknad. Först när tillverkarna måste hitta återvunnen råvara kan återvinningsmarknaden börja ta fart. Förslagen är bra eftersom de bidrar till ökad efterfrågan.

Särskilt inom området plastförpackningar har utvecklingen varit långsam då kraven har varit låga och alternativet jungfrulig råvara kostnadseffektivare. De ekonomiska drivkrafterna, billiga och kvalitetskrävande processer har gynnat jungfruliga råvaror. I Spanien och i Storbritannien har man insett det här och under 2022 infört skatt på jungfrulig plastråvara. Med förordningens krav kommer det att finnas ett större incitament till att investera i mer återvinningsbara förpackningar och bättre utsortering och återvinning av plast. Konsumenterna ska veta att den sortering leder till konkret miljönytta och inte i huvudsak blir till bränslen. Medlemsstaterna kan också välja att stärka effekten av förordningen genom att införa styrmedel mot jungfrulig råvara.

### **Förslagen saknar krav på materialeffektiva återvinningsprocesser**

Det vore lämpligt att återvinningsprocesser ska kunna visa att de är effektiva, inte minst av klimatoch resursskäl. EU ställer inga krav på återvinningsaktörerna och det är en allvarlig brist. När nu återvinningen ska ta fart får den vara hur ineffektiv som helst. Inget i den nya förordningen förhindrar att en återvinningsprocess sorterar bort 50 % som rejekt eller bränsleråvara. EU har helt hoppat över hur återvinningsaktören får arbeta.

Återvinningsprocesserna måste också vara designade och optimerade för återvinning. För att en återvinningsprocess ska anses vara effektiv ska andelen rejekt inte överstiga x %, energiåtgången inte överstiga y % och minst z % av det producerade materialet ska gå till nya förpackningar. För att beräkna effektivitetsnyckeltalen ska fukthalt och felaktigt material betraktas enligt en förutbestämd ordning. Hur en återvinnare ska förfara med rejekt bör också styras. Utan krav ökar risken att kemisk återvinning komma att användas i sammanhang där mekanisk återvinning hade varit att föredra. Att helt förlita sig på konkurrens och marknadskrafter har inte varit ett pålitligt koncept 3 inom förpackningsområdet hittills. Här behöver EU arbeta fram lagförslag som ställer tydliga krav på återvinningsprocesserna. Det här är ett stort och viktigt förbättringsområde.

Återvinningsaktörerna är också en viktig informationskälla. De är de som snabbast kommer notera vilka typer av produkter som fungerar i processerna och når avsättning som råvara. En återföring av kunskap från återvinningsbranschen borde vara viktig för både tillverkare och EU.

### **Tempot i omställningen för låg**

Klimatfrågan kräver att samhället hittar alternativ till fossila energislag och material. Idag förbränns stora mängder plast i avfallsförbränningsanläggningar. I Sverige och Danmark får dessa företag ta kostnader för ETS medan producenterna stadigt ökar användningen av och produktionen av förpackningar.

Det är hög tid att de som har rådighet försöker sluta looparna så att materialet inte hamnar på fel ställen. Det behövs verkligen en stor aktör som EU för att en positionsförändring ska komma till. Tillverkarna kommer anse att det här är nya utmaningar och att omställningen tar sin tid. Renova anser att de som berörs kan ställa om i snabbare takt än förordningen anger. Förpackningsdirektivet är från 1994 och avfallshierarkin kom redan 2012 och det finns faktiskt inga stora nyheter i förslagen. Vi förslår därför att kraven på återvinning och uppföljning påbörjas 2026 och att 2040-målet ändras till 2035.

### **Det utökade producentansvaret är bra**

Det är bra att producentansvaret integreras med förordningen om förpackningar. Ett effektivt producentansvar och storskalig återvinning behövs för att minska klimatpåverkan och nedskräpning. Vi hoppas att resultatet blir mindre förpackningar i bioavfall, restavfall och brännbart avfall.

Bättre märkning och en bostadsnära insamling gör att det blir lättare för konsumenterna att göra rätt. Det är viktigt att följa upp vilka förpackningar som faktiskt återvinns. Förordningen aviserar att avgifterna för producenterna ska avspegla återvinningsbarheten hos förpackningarna. Renova tycker det är utmärkt och hoppas att det blir kännbara skillnader i avgifter mellan olika förpackningar beroende på återvinningsbarheten.

## **Komposterbara förpackningar ett mycket dåligt förslag**

Renova och många andra vet redan att den här typen av "komposterbara" produkter blir ett problem. Det är mycket sällan fallet i Sverige att bioavfall går raka vägen till en industriell komposteringsanläggning. Av flera skäl föredrar vi rötning i Sverige. Det är en effektivare behandling som ger två produkter biogödsel och biogas som ersätter konstgödning och fossil gas. Ska bioåtervinningen vara miljöeffektiv ska den inte utsättas för material som den inte är designad för.

Förbehandlingsanläggningar, fristående som i Göteborg eller på röttningsanläggningen, kommer sortera ut de komposterbara förpackningarna som rejekt vilket gör att dessa mängder ökar. Därefter kommer de med stor sannolikhet gå till avfallsförbränning dvs den linjära lösningen. Där kommer de inte göra någon annan nytta än som energi. En ytterligare nackdel med komposterbara förpackningar är att de kommer leda till mer slitage och fler stopp i förbehandlingsanläggningarna. EU borde ändra i förordningen och ta bort alternativet. 4

Privatpersoner, vi konsumenter, ska inte behöva åläggas att hålla reda på vilka plastvarianter som är komposterbara. Det borde räcka att de förstår och hanterar de huvudsakliga förpackningstyperna, matavfall, grovavfall, farligt avfall, trädgårdsavfall, textil, pantburkar och pantflaskor samt tidningar och reklam. Problemen ovan är väl kända och förslaget borde därför strykas

## **Några övriga synpunkter**

### **Miljötillsyn**

Ska förordningen lyckas bättre än det gamla direktivet måste uppföljningen och tillsynen vara skarp. Att ansvar och resurser för tillsyn är klarlagda och tillräckliga är viktigt. Tillsynen måste beakta miljölagstiftningen men även att återvinningen befrämjar den cirkulära ekonomin enligt kraven i förordningen om förpackningar.

### **Uppdatering av lagstiftning**

Förordningen och delegerad lagstiftning kan komma att behöva uppdateras ofta för att fungera som tänkt. Det kommer finnas aktörer som inte tar konsekvenserna av dåligt utformade förpackningar och återvinningssystem och därmed åker snålskjuts på andra. Idag får avfallhanterare ta tillverkares och producentansvarsorganisationers ansvar utan att kompenseras. Särskilt viktigt är att det måste bli väsentligt dyrare för producenterna att frisläppa förpackningar som är svåra eller mycket dyra att återvinna. Blir inte deras förpackningsavgifter högre än andra avgifter finns risken att de fortsätter tillverkningen som vanligt.

**Förordningen - omfattning och materialval**

Det är bra att förordningen är bred och fångar upp alla förpackningar som transportförpackningar, gruppförpackningar och konsumentförpackningar. Det är också bra att både konsumenters och verksamheters förpackningar ingår. EU-förordningen meddelar inget om vilka förpackningsmaterial som borde öka och vilka som borde minska. Man kommer inte heller med några förslag om att begränsa antalet plasttyper eller kombinationer av plaster, i till exempel olika laminat. I Sverige ser vi tydligt att plastförpackningar är det förpackningsslag som ligger längst i från att nå återvinningsmålen. Renova skulle därför gärna se att plastanvändningen i samhället minskade till förmån för förnybara material eller material som är enklare att återvinna med god verkningsgrad. Sammantaget ifrågasätter vi om förslagen fullt ut bidrar till att stödja EU:s klimatmål.



Anders Åström

VD

Renova AB